

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Beretning

om

Randers Kjøbstads Skolevæsen

i 1899.

J. M. Elmenhoff & Søns Bogtrykkeri, Randers.

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Allmindelig Oversigt.

Af skolepligtige Børn var der i Randers Skoledistrikt ved Udgangen af Året 1899 i alt 1,367 Drenge og 1,476 Piger, eller tilsammen af begge Kjøn 2,843. Disse være fordelte saaledes som efterfølgende Skema udviser.

Skolens Navn.	Skolepligtige Børn.	Dr.	P.	Udenhj.	Over skole- pligtig Ålder	Under skole- pligtig Ålder	Samt skole- fælende Børn.
Den lærde Skole.....	33	33	"	11	88	"	132
Forberedelsesskolen.....	68	68	"	7	"	"	75
Borger-skolen.....	339	201	138	3	"	"	342
Kommuneneskolen	1,680	808	872	1	"	23	1,704
Leichts Skole.....	118	69	49	11	"	3	132
Frøken Nisteds do....	72	4	68	6	14	5	97
— la Cours do. .	116	"	116	7	14	6	143
Randers priv. Realstole	74	59	15	10	27	"	111
Frl. Karstensens Skole	114	33	81	3	"	"	117
Katholikk. Menigheds do.	31	15	16	1	"	1	33
Frøken Mommes do...	28	"	28	1	"	1	30
— Wachs's do. .	28	"	28	1	"	"	29
Fru Mennes do.	23	4	19	2	"	9	34
Frøken Fugls do.	13	5	8	1	"	7	21
— Dyrborgs do. .	12	12	"	1	"	5	18
Fru Janzens do.	25	11	14	1	"	4	30
— la Cours do.....	18	17	1	"	"	6	24
Frøken Mørups.....	20	12	8	"	"	5	25
Fru Lindstrøms do. .	21	8	13	3	"	2	26
— L. Nielsens do. .	10	8	2	"	"	6	16
at overføre	2,843	1,367	1,476	70	143	83	3,139

Skolens Navn.	Skolepligtige Børn.	Dr.	P.	Ubenbø.	Over Skolepligtig Ålder.	Under Skolepligtig Ålder.	Tal af Skolepligtige Børn.
overført	2,843	1,367	1,476	70	143	83	3,139
Frl. D. Sørensens Skole	12	3	9	"	"	5	17
Fru Grams do.....	3	3	"	"	"	1	4
Frøken Torms do.	3	3	"	"	"	3	6
— D. Jensens do.	8	3	5	"	"	3	11
Randers Børneasyl...	19	9	10	"	"	191	210
Ashlet i Mørken	4	3	1	"	"	75	79
desuden:							
hjemme og privat underviste	5	3	2	"	"	"	"
ikke underviste 7aarige Børn	28	19	9	"	"	"	"
ikke underviste paa Gr. af Sygdom	2	1	1	"	"	"	"
i Skoler udenfor Distriket.....	14	3	11	"	"	"	14
Talt	2,941	1,417	1,524	70	143	361	3,480

De 21 private Skoler tilligemed de 2 Ashyer havde ved Maret's Udgang 840 Børn i skolepligtig Ålder.

I Maret's Løb er ikke nedlagt eller oprettet nogen Skole.

Præliminærerugmen tages i 3 Privatskoler:

Frøken Risteds,
— la Cours
og Randers private Realskole.

Gymnastikundervisning for Piger findes indført i 4 Privatskoler, nemlig: Frl. Risteds, Frl. la Cours, Frl. Mommes (Frl. Laugeisen) og Frl. Karstensens.

Den Bay-Kirketerpske Borgereskole.

Denne Skole har een Afdeling for Drenge og een for Piger, som undervises i samme Bygning, men hvert Kjøn for sig; dog er Sangundervisningen væsentlig fælles for begge Kjøn.

De skolesøgende Børns Antal udgjorde:

d. 1. Januar 1899	196 Dr. og 162 P., i alt 358
Afgang i Året's Løb	35 - - 49 - — 84
	161 Dr. og 113 P., i alt 274
Tilgang i Året's Løb	42 - - 26 - — 68
d. 31. December	203 Dr. og 139 P., i alt 342
deraf under 7 År	" - - " - — "
	203 Dr. og 139 P., i alt 342
udenfor Skoledistriket	2 - - 1 - — 3
altsaa skolepligtige i Kommunen	201 Dr. og 138 P., i alt 339

Klassernes Antal er i Hovedskolen 5 Drenge- og 4 Pigeklasser, og i Forstolen 2, nemlig 1 for hvert Kjøn.

Det ugentlige Timetal er for hver af de 2 øverste Drengeklasser i Hovedskolen 38, og for hver af de følgende henholdsvis 36, 34 og 33, samt for Forstolens Klasse 26; for hver af Pigeklasserne i Hovedskolen er det 33, og for Forstolens Pigeklasse 28. Talt have saaledes samtlige Drengeklasser 205 og Pigeklasserne 160 ugentlige Timer, altsaa 365¹⁾. Undervisningsplanen er approberet af Skoledirektionen under 26. Juli 1895.

Sang- og Gymnastiktimerne ere til dels fælles for flere Klassers Bedkommende.

Aarsprøven og Skolens Hovedindskrivning have hidtil fundet Sted i Juli, umiddelbart før Sommerferien, men vil nu ifølge Skolekommissionens Beslutning forandres til at afholdes i Førraartiden.

De skolepligtige Dage have udgjort 251^{1/2}.

Det gjennemsnitlige Børneantal for hele Året har været:

i Drengeafdelingen	i Pigearafdelingen	
5. Drgfl.	28,9	4. Pigekl. 29,67
4. —	34	3. — 32,17
3. —	23,25	2. — 35,38
2. —	35,92	1. — 32,5
1. —	36,25	Forbrdkl. 21
Forbrdkl.	22	
ialt	190,32	150,67
I hver Klasse	31,72	30,13

¹⁾ Saaledes efter Planen; de 2 øverste Pigeklasser have kun 32, til Gymnastik kan blive indført.

De skoleforsomte Dage have udgjort:

	Drenge	Piger
paa Grund af Sygdom ..	$1,825\frac{1}{2} = 3,58 \%$	$1,620\frac{1}{2} = 4,64 \%$
af anden lovlig Grund ..	$229\frac{1}{2} = 0,45 \%$	$181 = 0,53 \%$
uden lovlig Grund	$148 = 0,29 \%$	$37 = 0,11 \%$
Tilsammen	$2,203 = 4,32 \%$	$1,838\frac{1}{2} = 5,29 \%^{(1)}$

Fritagne for Gymnastikundervisning paa Grund af Legems-
svaghed vare 9 = 4,44 % af de gymnastikpligtige Børn (203).

Skolelønnen er for hvert Barn aarlig:

	indenbyg	udenbyg
i Hovedskolen	36 Kr.	48 Kr.
i Forskolen	24 —	36 —

I denne Betaling er indbefattet baade "Skolepenge" i Henhold til Lov af 8. Marts 1856 § 11 og Brændselspenge.

Før 2 Søskende nedfættes Betalingen med en Fjerdedel, for 3 med en Trediedel, og naar 4 eller flere Søskende samtidig iøge Skolen, gaar den Fjerde eller derover frit. Men tildeles der blandt Søskende noget Barn Friplads, udgaar Bedkommando af det hele Antal, medens der for Resten betales efter ovenstaende Bestemmelser.

Antallet af de ordinære Fripladser er for Tiden 37. De ved Kommunens Skolevæsen fast ansatte Lærere have Fripladser for deres Børn.

Den samlede Skolelon for 1899 udgjorde 8,070 Kr. 75 Øre.

Lærerpersonalet ved Skolen bestod ved Åretts Slutning af:

Overlæreren	1
Fast ansatte Lærere	5
— Lærerinder	2
Håndgjerningslærerinden	1
Syngelæreren	1
Gymnastiklæreren ²⁾	1
Hjælpelærer	1
Tilsammen	12

Seminariist H. Thorup er fra 18. August af Skoleautoriteterne antagen som Hjælpelærer hos sin Fader, Lærer L. P. Thorup, og underviser 19 Timer ugentlig.

Lærer Laursen har haft Feriekurssus i Bogholderi, og Lærerinde Frk. Knudsen i Engelsk.

I 1899 har ingen Oprykning til høiere Lønning fundet Sted.

¹⁾ Skarlagensfeber og 2 Dødsfald med forudgaaet langt Sygeleie have foranlediget det større Antal Forsommelser.

²⁾ Underviser tillige i Kommuneskolen.

Af Skolesparemærker er der i Aaret følgt for omrent 530 Kr.

Lærerbiblioteket, som er fælles for Kommuneskolernes Lærerpersonale, besthøres af begge Overlærerne; det omfattede ved Aarsstiftet 1,180 Bind og forøges ved det dertil bevilgede Belsb, 50 Kr. aarligt.

Søren Møllers Beklædningslegat for Konfirmander er tildelt 7 Børn med 20 Kr. til hvert, ialt 140 Kr.

Den naturhistoriske Samling er blevet forsøget med et Par udstoppede fugle og et Strudsøg. Til Hjælp ved den geografiske Undervisning er der anskaffet 2 Stereoskoper med en Samling Billeder.

I det forløbne Aar have Friluftslege været øvede i Sommermaanederne af Skolens 2 øverste Drengeklasser, efter at Byraadet hertil har bevilget Legeplads og de fornødne Revisiter. Øvelserne lededes af Lærerne Pedersen og Laursen og fandt livlig Tilslutning af Børnene.

Da det i flere Aar har vist sig, at BorgerSkolens Lokaler ere uhyensigtsmæssige og hæmmende for Skolens videre Udvikling, foreslog Borgmester v. Stemann i September 1898 Byraadet at ned sætte en Kommission for at tage Skolens hele Stilling under Overveielse. Byraadet vedtog Forslaget, og Kommissionen kom til at bestaa af følgende: Borgmester v. Stemann som Formand, Byraadsmedlemmerne: Justitsraad Boysen, Overrettsagsører Buhl og Redaktør Mortensen, af Skolekommissionen: Pastor Scharling og Vordegn Røpølseth; endelig anmodedes ogsaa Overlærerne Jacobsen og Würgler samt Lærer Thorup om at tage Sæde som Medlemmer. I Marts 1899 afsluttede Kommissionen sin Virksomhed; med 7 mod 2 Stemmer vedtoges det at bevare Borgerstolen, selge den nuværende Skolebygning og opføre en ny paa Kommunens Grund i Søren Møllersgade, indrettet med BorgerSkolexamen for Sie og saaledes, at Skolen eventuelt kan udvides med almindelig Forberedelsesexamen som Maal. Dette Forslag blev efter længere indgaaende Forhandling vedtaget af Byraadet den 1. Mai. Derefter blev en tegning til den nye Skole af Arkitekt Jensen-Wærum antagen og approberet af Autoriteterne, og Skolen vil nu under hans Ledelse blive opført i det kommende Aar.

Den Brock-Bredaliske Kommuneskole.

Skolen har to Hovedafdelinger, en Drengeskole og en Pigeeskole, hver i sin hørskilte Bygning.

De skolesøgende Børns Antal udgjorde:

d. 1. Januar 1899.....	841 Dr. og 886 Pg., i alt 1,727
Afgang i Året's Løb.....	236 - - 210 - — 446
	605 Dr. og 676 Pg., i alt 1,281
Tilgang i Året's Løb	212 - - 211 - — 423
d. 31. Decbr. 1899	817 Dr. og 887 Pg., i alt 1,704
heraf vare under 7 Åar	9 - - 14 - — 23
skolepligtige vare altsaa	808 Dr. og 873 Pg., i alt 1,681

Klassernes Antal er saavel i Dreng- som Pigeskolen 7, nemlig 5 i Hovedskolen og 2 i Forstolen. Hver Klasse er i Forhold til Børneantallet delt i 2—5 sideordnede Afdelinger. Drengeskolen har saaledes 24, og Pigeskolen 27 Klassæafdelinger, der ere helaarige. I 1899 er der oprettet 1 ny Klassæafdeling i Drengeskolen.

Det ugentlige Timetal er i de to øverste Pigesklasser 25, i Hovedskolens øvrige Klasser 24 og i Forstoleklasserne 20.

Aarsproven holdtes i begge Skoler d. 15.—25. Marts.

De skolepligtige Dage have udgjort:

for de Klasser, der have Formiddagsundervisning	249
— — — — Eftermiddagsundervisning	206
Eftermiddagsklasserne have Lørdag Eftermiddag fri. Det ugentlige Timetal er det samme for Formiddags- og Eftermiddagsklasserne.	

Det gjennemsnitlige Børneantal for hele Året har været:

	i Drengesk.	i Pigeesk.
5 A	29,42	28,25
5 B	29,92	28,25
4 A	37,42	30,25
4 B	36,92	30,92
4 C	36,75	31,67
4 D		31,50
3 A	36,08	34,62
3 B	36,33	34,92
3 C		36,08
3 D	33,58	36,67
2 A	37,17	35,33
2 B	35,00	37,92
Overføres	348,59	396,38

	i Drengest.	i Pigeest.
Overført	348,59	396,38
2 C	36,67	36,75
2 D	37,78	37,42
1 A	37,16	38,17
1 B	38,66	39,67
1 C	38,75	36,75
1 D	39,58	39,25
2 Forst. A	36,36	37,83
— B	37,08	40,17
— C	36,88	37,58
— D	36,88	39,17
1 Forst. A	30,67	27,58
— B	31,42	27,33
— C	30,83	26,25
— D	32,67	27,75
— E		27,50
	Galt 849,88	915,55
	Ø hver Klasse 35,41	33,91

De skoleforsomte Dage have udgjort:

	i Drengest.	i Pigeest.
paa Grund af Sygdom ..	8,488 = 4,34 %	12,592 = 6,07 %
af anden lovlig Grund...	998 = 0,52 %	1,825 = 0,88 %
uden lovlig Grund	2,116 = 1,09 %	2,547 = 1,23 %
Til sammen	11,602 = 5,95 %	16,964 = 8,18 %

Til Sammenligning anføres Forfømmelserne i pCt. for Årene 1890—99:

	Drengeskolen.			Pigeeskolen.		
	Sygdom.	Und. lovl. Grund.	Uden lovl. Grund.	Sygdom.	Und. lovl. Grund.	Uden lovl. Grund.
1899 ..	4,34	0,52	1,09	6,07	0,88	1,23
1898 ..	3,41	0,34	1,28	4,23	0,46	1,29
1897 ..	3,13	0,35	1,34	4,52	0,59	1,36
1896 ..	3,49	0,30	1,22	4,10	0,39	1,39
1895 ..	4,62	0,76	1,33	6,56	0,86	1,23
1894 ..	3,25	0,29	1,12	5,13	0,49	1,13
1893 ..	3,49	0,42	1,08	5,33	0,43	1,00
1892 ..	3,26	0,27	1,14	4,63	0,37	0,97
1891 ..	4,61	0,24	0,98	5,64	0,41	0,83
1890 ..	3,90	0,25	1,10	5,18	0,42	0,83

De dikterede Skolemulster have i 1899 udgjort:		
for Drengeskolen	217 Kr.	9 Øre,
— Pigeskolen	283 —	50 —
Tilsammen	500 Kr.	59 Øre.

Lærerpersonalet bestod ved Årets Slutning af:

Overlæreren	1
Fast ansatte Lærere.....	10
Fast ansatte Lærerinder	11
Konstituerede Lærerinder	3
Timelærerinder.....	2
Haandgjerningslærerinder	3
Timelærer i Sang	1
Gymnastiklæreren ved Drengest.....	1
Tilsammen	32

I Årets Løb ere følgende Forandringer foregaaede i Lærerpersonalets Sammensætning:

Frl. Caroline Müller afgik ved Døden den 7. Decbr., 55 År gl., efter at have været anført $22\frac{1}{2}$ År ved Skolen.

Timelærerinde Fru Laura Hjuler, født Spliid, afskedigedes med Pension den 31. Decbr., 61 År gl., efter at have virket ved Skolen i 18 Åar.

Midlertidig Timelærerinde Frl. Birgitte Kaas udtraadte af Skolens Tjeneste, da hendes Embede blev nedlagt.

Til et ledigt Timelærerindeembede kaldede Skoledirektionen den 8. Februar Frl. Malle Helene Jensen Rørbech, født den 20. Novbr. 1873, alm. Forberedelsesexamen 1893, Almuelærerindeexamnen 1897 med 1. Karakter.

I et nyt Lærerindeembede, oprettet ifølge Min. Skr. af 12. Juni, konstituerede Skoledirektionen den 28de September Frl. Helga Jacobsen, født den 14. August 1876, alm. Forberedelsesexamnen 1893, dimitteret fra Femmers Kvindeseminarium 1899 med Hovedkarakter ug?.

I det ved Frl. C. Müllers Død ledigblevne Embede konstitueredes exam. Lærerinde Fru Christine Frederikke Petersen, født Christensen.

Før Lærerne J. Jørgensen og A. E. Petersen, der have været indkaldte til Efteraaråmansøvre, have henholdsvis Seminarist Chr. Berthelsen og Fru C. F. Petersen vikarieret.

Følgende Oprykninger til høiere Lønningsklasser have fundet Sted i 1899:

Lærerne L. C. Thorlund og A. E. Petersen fra 1. til 2. Lønningskl.
Lærerinderne A. Hansen og S. Oppermann - 2. - 3. —

I Vinterhalvaaret har hvert Barn i Hovedskolen (Drenge og Piger) faaet et varmt Bad hver 14. Dag i Skolens Badeanstalt. I Sommertiden have Pigerne ligesom Drengene haft Adgang til folde Strømbade.

Børnebibliotheket paa Drengeskolen tæller 362 Bind,
— Pigestolen — 367 —

Af Skolesparemærker er der i Aarets Løb følgt:

paa Drengeskolen	for	691 Kr.,
— Pigestolen	—	850 —
		tilsammen 1,541 Kr.

Skolens Legater:

Renten af „H. F. Therkilsen og Hustru Charlotte Amalie, født Mahr's Legat til fattige Konfirmanders Beklædning“, hvis Legatkapital er 15,000 Kr., uddeltes første Gang med 27 Portioner à 25 Kr.	Kr. Ø.
	675 "
Det Brock-Bredaliske Legat (56 Kr.), suppleret med 100 Kr. af de indkomne Skolemulster, uddelt til 12 Børn med 13 Kr. til hvert, ialt.....	156 "
Søren Møllers Beklædningslegat, uddelt til 8 Børn med 20 Kr. til hvert, ialt.....	160 "
Discipel Hans Bojes Mindelegat, tildelt 4 Børn med ialt	69 39
Enkemad. Ane Marie Brøndbergs Legat, tildelt 1 Barn med	10 "
	Tilsammen 1,070 39

Randers, 8. Marts 1900.

Paa Skolekommissionens Begne

P. Scharling.

Bilag A.

Ugentlig Timefordeling i Borgerstolen.

Undervisningsfag.	Hovedskolen.										For- føde- len.	Sum af Timer i hvert Fag	
	Drenge.					Piger.							
	V	IV	III	II	I	IV	III	II	I	Dr.	P.		
Religion	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	40	
Dansk	4	4	5	6	8	4	4	5	7	8	8	63	
Tysk	3	3	3	2	.	2	2	15	
Engelsk	2	2	4	
Skrivning	2	3	3	4	5	1	2	4	4	5	5	38	
Skriftlæsning	1	1	.	.	.	2	
Regning	4	4	5	5	6	4	4	5	6	5	5	53	
Historie	4	4	6	3	3	4	3	4	3	.	.	34	
Geografi	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	24	
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2	2	14	
Naturlære	2	2	4	
Mathematik	4	2	6	
Tegning	2	2	2	2	.	2	2	12	
Haandgjerning	6	6	6	6	.	4	28	
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	.	12 ¹⁾	
Sang	2	2	1	1	1	2	2	2	1	.	.	14 ¹⁾	
	38	38	36	34	33	32 ²⁾	32 ²⁾	33	33	26	28	363 ³⁾	

¹⁾ Da Gymnastik- og Sangundervisningen tildeles er fælles for flere klassers Bedkommende, bliver det samlede Antal Timer, hvori der ugentlig undervises i disse Fag, i Virkeligheden kun henholdsvis 6 og 6. Hver Lærer underviser altsaa 6 Timer ugentlig, men samtlige Born fag ialt henholdsvis 12 og 14.

²⁾ Indtil Gymnastikundervisning er indført i Pigeklasserne, har hver af de 2 øverste Pigeklasser kun 32 ugentlige Timer i Stedet for de 33, som Skoleplanen foreskriver.

³⁾ I Overensstemmelse med ovenstående Note Nr. 1 bemærkes, at medens samtlige Born have modtaget ialt 363 Timers Undervisning Ugen igjennem, er der fra Lærerpersonals Side kun ydet Undervisning i 351 Timer.

Bilag B.

Ugentlig Timesfordeling i Kommuneskolen.

Undervisningsfag.	Hovedskolen.										Forstolen.				Sum af Timer i hvert Fag.	
	Drenge.					Piger.					Dr.		P.			
	V	IV	III	II	I	V	IV	III	II	I	II	I	II	I		
Religion	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	136	
Dansk	5	5	7	7	8	5	5	6	6	7	7	7	7	7	331	
Skrivning	1	3	3	4	4	1	3	3	3	4	4	4	4	4	174	
Skriftlæsning	1	1	.	.	1	1	12	
Regning	4	4	3	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	191	
Historie	2	2	2	1	1	2	2	2	1	48	
Geografi	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	60	
Naturhistorie	2	1	6	
Tegning	2	1	7	
Haandgjerning	5	4	3	3	3	.	.	2	2	80	
Ansættelsesunderv.	1	1	1	1	17	
Gymnastik	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	.	.	66 ¹⁾	
Sang	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	34	
Hver Afdel. i samtlige Klasser ...	24	24	24	24	24	25	25	24	24	24	20	20	20	20		
Antal af Afdelinger i hver Klasse	2	3	3	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	5		
Samtlige Afdel. i hver Klasse....	48	72	72	96	96	50	100	96	96	96	80	80	80	100	1,162 ²⁾	
	384 Timer					438 Timer					340 Timer					
	1,162 Timer															

¹⁾ Da kun 6 af Drengeskolens 24 Klasserafdelinger og samtlige Pigerklasser i Hovedskolen have særlige Gymnastiktimer, medens de andre 18 Klasserafdelinger i Drengeskolen undervises 2 og 2 sammen i dette Fag, bliver det samlede Antal Timer, hvori der undervises ugentlig i dette Fag, i Virkeligheden kun 48.

²⁾ I Overensstemmelse med ovenstaende Note bemærkes, at medens samtlige Børn have modtaget i alt 1,162 Timers ugentlig Undervisning, er der fra Lærerpersonals Side kun ydet Undervisning i 1,144 Timer.

Fra Overlærer Würgler har Skolekommisionen modtaget
følgende

Indberetning angaaende Borgerskolens Drætsøvelser.

Der har i Tidssrummet 1. Mai til 1. Oktbr. d. II. været undervist 30 Gange à $1\frac{1}{2}$ Time = 45 Timer af hver Lærer.

Øvelserne have omfattet Langbold, Kriket og Fodbold. Det gjennemsnitlige Elevantal har været 38, og Forsommelserne udgjøre 5 pCt. af Spilledagenes Antal.

Fra „Udvalget for ordnede Lege og Boldspil“ er efter Anhøring modtaget to Fodbolde med Tilbehør.

Drengene ere umaadelig henrykte over Spillene, hvad der blandt andet viser sig derved, at de privat have anskaffet sig Rekvister og drive Sporten i deres Fritid, ligesom de paa Skolens Legeplads heller ikke mere have tid til at slaaes, men saa godt som bestandig spille Bold.

Den Bah-Kirketerp'ske Borgerskole, i Decbr. 1899.

P. M. Pedersen. L. B. Laursen.

Ødet jeg bekræfter Rigtigheden af ovenstaende Indberetning, anbefales Sagen fremdeles til Autoriteternes velvillige Støtte, da den har en gavnlig Indflydelse og stor Bethydning for Børnenes Udvilning i det Hele.

Randers, den 4. Januar 1900.

J. Würgler.

Ovenstaende Indberetning tillader man sig herved at fremjende til det ørede Byraad til behagelig Underretning for sammes Medlemmer samt til Anbefaling for selve Sagen og dens vedblivende Understøttelse fra Byraadets Side.

Randers Skolekommision, 8. Marts 1900.

P. d. B.
P. Scharling.

Til Randers Byraad!

Til
hr. Relediæktør Joachim Larsen,
R. af D.,
København
arbejdet
Af
Dyreval

Indberetning for 1899

til

Randers Byraad

fra

Skolelæge F. Ingwerslev.

Den 1. April 1899 begyndte jeg min Virksomhed i det nyoprettede Embede som kommunal Skolelæge i Randers.

Før at tilveiebringe et Materiale som Grundlag for Skolelægens fremtidige Virksomhed, og for selv at sætte mig ind i Forholdene, foretog jeg i Løbet af Sommeren Undersøgelser og Opmaalinger af Lokaliteterne, og jeg stakkede mig derefter Oplysninger om de øvrige i hygieinist Henseende væsentlige Forhold (Opvarmning, Renigjøring o. s. v.). I det følgende skal jeg tillade mig at give et Overblif over de vigtigste Resultater af disse Undersøgelser.

Efter derom indgivet Andragende til jeg — i Skrivelse af $\frac{25}{4}$ 99 — Skolekommisionens Bemyndigelse til i min Virksomhed paa Skolerne at anvende tre Slags Blanketter paa følgende Maader (de samme Slags Blanketter har jeg brugt paa Asylerne). En eller to Gange om Året kan til Lærere og Lærerinder (og Asylforstanderinder) omfendes Blanketter til Fortegnelser over samtlige Elever.*). Desuden kan i Skoleaarets Løb anvendes to Slags Meddelesesedler — blaa „Til Skolelægen“ og hvide „Fra Skolelægen“, idet Lærerpersonalerne henvise de syge Elever til Skolelægen ved en Seddel med Angivelse

*) De i Mai modtagne Listen har jeg i det følgende lagt til Grund for Beregningerne over Bladsforholdene pr. Elev.

af Sygdommens formentlige Natur; som Svar afgiver Skolelægen
paa en Seddel med Angivelse af Sygdommens danske Navn og af de
Symptomer, det tilraades at tage (Anvisning paa Lægehjælp eller Fri-
tagelse for Undervisningsfag). Ved saadanne Sedler henvistes i alt
til Skolelægen.

from Drenge-Kommuneskolen	51
Pige-Kommuneskolen	54
Borgerstolen	16
Randers Børneasyl	3
Ashylet i Marken	2
	126 Børn.

Før at efterse Eleverne aflagde jeg i alt følgende Antal Besøg
paa Skolerne og Asylerne:

paa Drenge-Kommuneskolen, Formd.	30
Eftmd.	30
Pige-Kommuneskolen, Formd.	32
Eftmd.	30
Borgerstolen	37
Randers Børneasyl	23
Ashylet i Marken	24
	206

Lokaler og Materiel.

Drenge-Kommuneskolen

ligger i Nørrestræde (Matr.-Nr. 795), omtrent 60' over Vandet i Fjorden. Gaden har her meget stærkt Fal'd nedad imod syd, er ud for Hovedbygningen (der ligger umiddelbart ud til Gaden) $15\frac{1}{2}$ Mlen bred; ingen egentlige Gjenbobygninger. Skolebygningen er opført Aar 1868. Dens Længderetning er omtrent i Nord-Syd. Klasselokalerne ere fordelt i Stuen og paa første Sal paa hver Side af en i Stuen $6\frac{1}{2}'$, paa første Sal $7'$ bred Korridor, der gaar igjennem hele Bygningens Længde. I Bygningens nordlige Ende paa første Sal er der Bolig for Kommuneskolernes Overlærer. Trappernes Bredde*) er $4'$. Knagerækkerne ere anbragte paa Korridoreernes Længdevægge. Gulvene overalt af Tørrebrædder. I hver Klasse en Spyttebakke til Brug for Læreren.

*) Herved menes her og i det følgende Trinenes Længde.

Klasselokalernes Størrelser ses af følgende Tabel:

Lokaler.	Højde.	Bjælde.	Bredde.	Gavlplat- fod.	Østvifod i alt.	Antal Elever.	Østvifod pr. Eleve.
Stueetagen: Nr. 1 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	28—35	156—195
— 2 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	28—37	148—195
— 3 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	28—35	156—195
— 4 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	28'	560	5880	28—31	190—210
— 5 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	0**)	
— 6 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	36—39	140—152
— 7 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	39	140
— 8 *) ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	31—40	137—176
Dørste Sal: — 9 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	35—40	137—156
— 10 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	35—38	144—156
— 11 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	35—37	148—156
— 12 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	31—40	137—176
— 13 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	38—40	137—144
— 14 ..	10 ¹ / ₂ '	20'	26'	520	5460	37—38	144—148

Væggene i Klasserne blegt blaagrsnt (i Nr. 4 hvidgraat) kalkmalede; i Nr. 14 er Væggenes nedre Del indtil omtrent 6' Højde oliemalet. I flere af Klasserne (Nr. 9, 10, 11, 13 og 14) ere Væggene prydede med meget store, direkte paa Væggene malede Billeder og Landkort. Loftene overalt hvidkalkede.

Belysningsforholdene ved Dagslys ses af følgende Tabel:

Lokale.	Rudernes største højde over Gulvet.	Bindues- farmens højde over Gulvet.	Antal Bindues- fag.	Lysets efter Verdens- hjørnerne, fra	Indfaldsretning til Eleverne, fra	Forhold mellem Rude- og Gulv- areal.
Nr. 1 ..	8'8"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 2 ..	8'8"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 3 ..	8'8"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 4 ..	8'8"	34"	3	vest	høje	1: 7,6
			2	nord	bag	
— 5 ..	8'8"	34"	3	øst	venstre	1:11,6
— 6 ..	8'8"	34"	3	øst	venstre	1:11,6
— 7 ..	8'8"	34"	3	øst	venstre	1:11,6
— 8 ..	8'8"	34"	3	øst	venstre	1:11,6
— 9 ..	8'1"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 10 ..	8'1"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 11 ..	8'1"	34"	3	vest	venstre	1:11,6
— 12 ..	8'1"	33"	3	øst	venstre	1:11,6
— 13 ..	8'1"	33"	3	øst	venstre	1:11,6
— 14 ..	8'1"	33"	3	øst	venstre	1:11,6

*) Geografi- og Sangklasse.

**) Bruges for Diden ikke som Undervisningslokal.

I Klasserovrelse Nr. 4 findes en fritstaaende Skorsten, 6' fra nærmeste Væg; men Bord sættene ere saaledes grupperede, at den hverken ved Dagslys eller ved künstig Belysning virker uheldig for nogen af Elevpladernes Belysning.

Binduerne Overkant er vandret (retliniet). I alle Binduerne mod Gaarden (undtagen Nr. 8) ere de nederste Ruder af matslebet Glas. For Binduerne mod Gaarden Rullegardiner; for Binduerne mod Gaden Persienneslodder med brede, bevægelige Persiener.

Til künstig Belysning tjene Gasblus i Antal af 7 i Nr. 8, 6 i Nr. 3 og i Nr. 11, 5 i Nr. 5, og 4 i hver af de øvrige Klasser. De ere i fire af Klasserne (Nr. 9, 12, 13 og 14) forsynede med Glødenetbrændere og fuglerund Mælkehælfstjærm; i alle de øvrige Klasser Fiskehalebrændere, uden Skærm. Blussene sidde gennemgaaende i en Højde af 4' over Bordpladerne (dog 3'6" i Nr. 3 og 6).

Ventilation. I hver Klasse findes fire (i Nr. 4 dog kun to) cirkelrunde Metal dreieventiler af 5" Diameter, hvilke ere Indmündingssteder for lodrette Luftledninger i Væggene; Ventilerne ere overalt anbragte i Væggen mellem Korridør og Klasselokale, i Nr. 11 nede i 1½' Højde over Gulvet, i alle de øvrige Klasser tæt under Loftet.

Opvarmningen sker ved en Rækkelovn i hver Klasse. Der fyres med Brænde og Tørv. Rækkelovnens Afstand fra nærmeste Elevplads er 3'6" i Nr. 8, 2'6" i Nr. 2, 2'3" i Nr. 4, i alle de øvrige Klasser 2'.

Bord sættene have alle fast Distance*). Klasserne Nr. 2 og 4 ere møblerede med Tobørns-Bordset i Pultform, med Rygstdø og uden Fodbrædt; i Nr. 8 er der Bænke; i alle de øvrige Klasser er der Flerbørns-Bordset med skraa Bordplade, uden Rygstdø og med Fodbrædt. Bord sættenes Fordeling i Klasserne ses af følgende Tabel**):

*) "Distanceen" er Afstanden fra Bænkens Underkant til Lodslinen ned fra Bordets Underkant.

**) Maalene i denne Tabel og i de følgende af samme Art ere af praktiske Hensyn opgivne både i Fod- og i Metermaal.

Lo- kale.	An- tal.	Længde.	Bænk.		Fod- brede s Høide over Gulvet.	Fast Distance.	Bord.		Høide over Gulvet.		Elevernes Høide.	
			Høide over Gulvet.	Højg- stedets Høide.			Bredde. Straa Blade.	Bundret Blade.	Inder- kant.	Yder- kant.		
Nr. 1	10	8'	20"	0	3"	4 $\frac{1}{2}$ "	15"	0	30 $\frac{1}{2}$ "	31 $\frac{1}{2}$ "	37—50"	
— 2	21	(2,50)	(0,52)	(0,08)	(0,12)	(0,39)	(0,80)	(0,83)	(0,97—1,31)			
— 3	10	8'	14"	9 $\frac{1}{2}$ "	0	1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ "	14"	3 $\frac{1}{2}$ "	24 $\frac{1}{2}$ "	25 $\frac{1}{2}$ "	41 $\frac{1}{2}$ —51 $\frac{1}{2}$ "	
— 4	19	(2,50)	(0,52)	0	(0,08)	(0,15)	(0,39)	0	(0,64)	(0,67)	(1,09—1,35)	
— 5	10	8'	20"	10 $\frac{1}{2}$ "	0	1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ "	14 $\frac{1}{2}$ "	3"	24 $\frac{1}{2}$ "	26 $\frac{1}{2}$ "	36 $\frac{1}{2}$ —50 $\frac{1}{2}$ "	
— 6	10	(2,50)	(0,55)	0	(0,10)	5 $\frac{1}{2}$ "	14 $\frac{1}{2}$ "	0	(0,64)	(0,69)	40 $\frac{1}{2}$ —48 $\frac{1}{2}$ "	
— 7	10	8'	21"	0	(0,10)	4"	(0,38)	32 $\frac{1}{2}$ "	34"		(1,07—1,27)	
— 8	7	(2,50)	(0,55)	0	(0,08)	5 $\frac{1}{2}$ "	(0,15)	0	(0,85)	(0,89)		
— 9	10	8'	21 $\frac{1}{2}$ "	0	(0,08)	3"	15"	33 $\frac{1}{2}$ "	34 $\frac{1}{2}$ "	39 $\frac{1}{2}$ —53 $\frac{1}{2}$ "		
— 10	10	(2,50)	(0,52)	0	(0,08)	(0,14)	(0,39)	0	(0,88)	(0,91)	(1,04—1,41)	
— 11	10	8'	20"	0	(0,08)	4 $\frac{1}{2}$ "	15"	30 $\frac{1}{2}$ "	31 $\frac{1}{2}$ "	43 $\frac{1}{2}$ —61 $\frac{1}{2}$ "		
— 12	10	(2,50)	(0,52)	0	(0,08)	5 $\frac{1}{2}$ "	(0,15)	0	(0,80)	(0,83)	(1,15—1,61)	
— 13	10	8'	17 $\frac{1}{2}$ "	0	(0,08)	3 $\frac{1}{2}$ "	(0,12)	(0,39)	32 $\frac{1}{2}$ "	39 $\frac{1}{2}$ —64"		
— 14	7	(3,72)	(0,46)	0							(1,04—1,68)	
— 15	10	8'	20"	0	(0,08)	4 $\frac{1}{2}$ "	15"	0	30 $\frac{1}{2}$ "	31 $\frac{1}{2}$ "	45 $\frac{1}{2}$ —56"	
— 16	10	(2,50)	(0,52)	0	(0,08)	(0,12)	(0,39)	0	(0,80)	(0,83)	(1,19—1,47)	
— 17	10	8'	20"	0	(0,08)	5 $\frac{1}{2}$ "	15"	31"	32 $\frac{1}{2}$ "	43—54 $\frac{1}{2}$ "		
— 18	10	(2,50)	(0,52)	0	(0,08)	2 $\frac{1}{2}$ "	4 $\frac{1}{2}$ "	14 $\frac{1}{2}$ "	29 $\frac{1}{2}$ "	30 $\frac{1}{2}$ "	45 $\frac{1}{2}$ —59 $\frac{1}{2}$ "	
— 19	10	8'	18"	0	(0,07)	3 $\frac{1}{2}$ "	(0,12)	(0,38)	0	(0,77)	(0,80)	(1,20—1,57)
— 20	10	(2,50)	(0,47)	0	(0,07)	3 $\frac{1}{2}$ "	(0,18)	7"	14 $\frac{1}{2}$ "	31 $\frac{1}{2}$ "	48—63 $\frac{1}{2}$ "	
— 21	10	8'	21"	0	(0,09)	3 $\frac{1}{2}$ "	(0,18)	(0,38)	0	(0,83)	(0,86)	(1,26—1,67)
— 22	10	(2,50)	(0,55)	0	(0,10)	4"	(0,15)	14 $\frac{1}{2}$ "	32 $\frac{1}{2}$ "	34"	48 $\frac{1}{2}$ —61 $\frac{1}{2}$ "	
— 23	10	(2,50)	(0,55)	0	(0,10)	5 $\frac{1}{2}$ "	(0,15)	(0,38)	0	(0,85)	(0,89)	(1,27—1,62)
— 24	10	8'	21 $\frac{1}{2}$ "	0	(0,08)	3"	7"	15"	33 $\frac{1}{2}$ "	34 $\frac{1}{2}$ "	47—64"	
— 25	10	(2,50)	(0,57)	0	(0,08)	(0,18)	(0,39)	0	(0,88)	(0,91)	(1,23—1,68)	

Rengjøring. Klasselokaler, Korridorer og Trapper seses 3 Gange ugentlig med Sand; i Korridorerne især Feiningen efter Vandning (med Vandkande); een Gang ugentlig flyttes Bord sættene, for at der kan seses paa deres Bladser. Bord sættene afføres daglig med en Klud. Retiraderne ester ses daglig, vadkes een Gang ugentlig. Hovedrenghøring 3 Gange aarlig med Skuring af alle Gulve og Trapper, samt Afsebning og Vadskning af vinduer, Døre og alt andet Træværk.

Gymnastikalen er beliggende i Bygningens sydvestlige hjørne, i Røjderen, men danner (paa Grund af Gaden's stærke Skråning nedad imod syd) i den sydlige Ende nærmest Stueetage. Højden er $13\frac{1}{2}'$, Dybden $20'$ og Bredden $53'$. Den opvarmes ved Hjælp af een stor Kaffelovn ved Indervæggen.

Badning af Eleverne finder Sted om Sommeren paa Byens offentlige Badeanstalt for Mænd, beliggende paa Gudenaaens nordre Bred, umiddelbart vest for Grenaabaniens Jernbanebro; Badeanstalten bestaar i et aabent Trækur inde paa Land, med en tilhørende Svømmeslaade; dertil hører desuden en Baad og andre Redningsredningsredskaber. Om Vinteren bades (hver Elev hver 14. Dag) i Pige-Kommunefolens Badelokale.

Gaardspladsen ligger øst for Skolebygningen; den er c. 9,900 Kvadratfod stor, hvoraf c. 624 Kvadratfod overdækket. I Formiddags-skolen 430, i Eftermiddags-skolen 425 Elever (i Mai 1899); altsaa c. 21 Kvadratfod Gaardsplads pr. Elev. Gaarden oprindelig grusbelagt, men siden Sommeren 1899 belagt med „Harphesten“; Bro-lægning langs Hovedbygningen og Retiraderne. Midt i Gaarden tre Træer. Til Elevernes Brug 13 Retirader (Tøndehystem); et uoverdækket Pissoir, hvori Gulvet er af Cement og væggens nedre Del beklædt med Zink og forsynet med Vandrør til Overrisling. I Gaardens nordlige Indkjørsel to Fejescarnbeholdere. Til Hængelægelse af Madpapir bruges dels et indgjærdet Rum for Enden af Retiraderækken, dels en i Gaarden staaende Trækasse med Laag. Af Vandhaner er der i Gaarden to (og desuden inde i Bygningen een i Klasse Nr. 4).

Røjder under hele Bygningen, indeholdende Skolebetjentens Bolig, endvidere Brændselsoplag, et Arkivrum, Overlærerens Vitualie-fjælder og Gymnastikalen.

Pige-Kommunneskolen

ligger i Markedsgade (Matr.-Nr. 622 f), omtrent 100' over Vandet i Fjorden; Gaden er ud for Hovedbygningen (der er skilt fra Gaden ved et c. 15' bredt beplantet Anlæg) 20 Ellen bred; Gjenbygningerne 1—3 Etager høje. Skolebygningen er opført Aar 1884. Dens Længde-retning er omtrent i øst—vest. Klasselokalerne ere beliggende i Stuen og paa første Sal, væsentligst langs Sydsiden af en i begge Etager 8' bred Korridor, dergaard igjennem næsten hele Bygningens Længde; to Klasselokaler i hver Etage ligge i Gavludbygninger nord for Korridoren. I Bygningens vestre Gavl en 4'4" bred Trappe, og i en Udbygningmidt paa Nordsiden en 5'4" bred Trappe. Knagerekkeerne ere anbragte paa Korridoreernes Længdevægge. I Trappeudbygningen imod nord er der i Stueetagen Flisegulv; ellers ere Gulvene overalt af Hyrrebrcædder; Trappen i vestre Gavl ferniseret. I hver Klasse en Spytebakke til Brug for Læreren.

Klasselokalernes Størrelser ses af følgende Tabel:

Lokaler.	Bred.	Højde.	Bredde.	Brudrat. fd.	Gulvfl. m².	Kunst. Glejer.	Gulvfl. pr. Glej.
Stueetagen: Nr. 1	12'	24 $\frac{1}{2}$ '	19 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	26—38	151—221
— 2	12'	19 $\frac{1}{2}$ '	24 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	26—40	143—221
— 3	12'	24'	20'	480	5760	26—40	144—222
— 4	12'	24'	20'	480	5760	25—39	148—230
— 5	12'	24'	20'	480	5760	37—39	148—156
— 6	12'	24'	20'	480	5760	37—38	152—156
— 7	12'	19 $\frac{1}{2}$ '	24 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	35—36	159—164
— 8	12'	24 $\frac{1}{2}$ '	19 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	27	212
Dørste Sal: — 9*)....	12'	24 $\frac{1}{2}$ '	19 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	34—39	147—169
— 10	12'	19 $\frac{1}{2}$ '	24 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	39	147
— 11	12'	24'	20'	480	5760	36—37	156—160
— 12	12'	24'	20'	480	5760	36—38	151—160
— 13	12'	24'	20'	480	5760	37	156
— 14	12'	24'	20'	480	5760	34—35	165—169
— 15	12'	19 $\frac{1}{2}$ '	24 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	34—39	147—169
— 16**)....	12'	24 $\frac{1}{2}$ '	19 $\frac{1}{2}$ '	478	5736	36	159

Væggene i Klasserne blegt blaa grønt kalkmalede; deres nedre Del i alle Klasser indtil omtrent 4' Højde graabrunt kalkmalet. I mange af Klasserne (Nr. 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14 og 15) ere Væggene prydede med meget store, direkte paa Væggene malede Landtort. Loftene overalt hvidkalkede.

*) Geografiklass.

**) Sangklass.

Belysningsforholdene ved Dagslys ses af følgende Tabel:

Lokale.	Ruderernes største Høide over Gulvet.	Vindues- farmens Høide over Gulvet.	Antal Vindues- fag.	Belysets Indsalgsretning efter Verdens- hjørnerne, fra	til Eleverne, fra	Forhold melleml Rude- og Gulv- areal.
Nr. 1 ..	11'	35"	3	øst	venstre	1:6,7
— 2 ..	11'	33"	3	syd	venstre	1:6,7
— 3 ..	11'	34"	3	syd	venstre	1:6,7
— 4 ..	11'	34"	3	syd	venstre	1:6,7
— 5 ..	11'	34"	3	syd	venstre	1:6,7
— 6 ..	11'	34"	3	syd	venstre	1:6,7
— 7 ..	11'	33"	3	syd	venstre	1:6,7
— 8 ..	11'	33"	3	vest	højre	1:6,7
— 9 ..	11'	35"	3	øst	højre	1:7,1
— 10 ..	11'	31"	3	syd	venstre	1:6,7
— 11 ..	11'	32"	3	syd	venstre	1:6,7
— 12 ..	11'	32"	3	syd	venstre	1:6,7
— 13 ..	11'	32"	3	syd	venstre	1:6,7
— 14 ..	11'	32"	3	syd	venstre	1:6,7
— 15 ..	11'	31"	3	syd	venstre	1:6,7
— 16 ..	11'	32"	3	vest	venstre	1:6,7

Vinduerne Overkant er set opadbuet. I alle Vinduerne ere de nederste Ruder af mattslebet Glas. For alle Vinduerne Troekke-gardiner.

Til kunstig Belysning tjene Gasblus i Antal af 6 i hver Klasse. De have alle Fiskehalebrændere med kuglerund Mælkesglasfljerm. Blussene sidde i en Høide over Bordpladerne af
 4'3" i Nr. 3 og 5,
 4' i Nr. 2, 4, 6, 8, 11, 12 og 13,
 3'8" i Nr. 1, 7, 10 og 16,
 3'6" i Nr. 14 og 15.

Ventilation. Om Vinteren tilføres frisk Luft fra Kjælberen, hvor Luften strømmer (gjennem 4 vinduer mod syd og 4 mod nord) til Kalorifererne og derfra op i Luftledningerne, der i hver Klasse have en firkantet Aabning ($16'' \times 16''$) c. $1\frac{1}{2}'$ under Loftet og en lignende Aabning (ogsaa $16'' \times 16''$) umiddelbart over Gulvet; disse Aabninger ere forsynede med Klapper og kunne ved Hjælp af en særegen Nøgle reguleres fra Klasserne. Til Sommerventilation tjene firkantede, med Klapper forsynede Aabninger ($12'' \times 12''$) tæt under Loftet, een i hver Klasse. Disse Ventilationsindretninger ere overalt anbragte i Skillevæggene mellem Klasserne.

Opvarmning. I Hovedbygningen central Varmluftstopvarmning ved Hjælp af to Var Kaloriferer i Kjælderen; Temperaturen aflæses og reguleres oppe i Klasserne.

Bordsettene have alle fast Distance. De allerfleste Klasser ere
 møblerede med Tobørns-Bordset i Pultform (tre forskjellige Høider),
 med Rygstd og uden Fodbrædt. Men i Nr. 9 er der Bænke;
 i Nr. 1, 2 og 16 er der Flerbørns-Bordset med straa Bordplade*),
 uden Rygstd, nogle med og nogle uden Fodbrædt. Bordsettene
 Fordeling i Klasserne ses af følgende Tabel:

) De 4 af Bordene i Nr. 16 have vandret Bordplade.

Lokale.	Antal.	Længde.	Bent.		Fod=brædts Høide over Gulvet.	Fast Distance.
			Høide over Gulvet.	Rings stødets Høide.		
Nr. 1 ..	8	8' (2,50)	20" (0,52)	0	3 1/2" (0,09)	4 1/2" (0,12)
— 2 ..	12	5'3" (1,63)	17" (0,44)	0	4" (0,10)	7" (0,18)
— 3 ..	2	3'5" (1,08)	14 1/2" (0,38)	11 1/2" (0,30)	0	2 1/2" (0,07)
— 4 ..	19	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2"—15" (0,38—0,39)	9 1/2" (0,25)	0	1 1/2—2" (0,01—0,05)
— 5 ..	20	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2" (0,38)	9 1/2" (0,25)	0	0—1 1/2" (0—0,04)
— 6 ..	20	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2" (0,42)	9 1/2" (0,28)	0	0—2 1/2" (0—0,07)
— 7 ..	18	3'4 1/2" (1,07)	18 1/2" (0,48)	11 1/2" (0,30)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 8 ..	16	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2" (0,38)	11 1/2" (0,30)	0	2 1/2—3 1/2" (0,07—0,09)
— 9 ..	6	12' (3,72)	17" (0,44)	0		
— 10 ..	7	3'5 1/2" (1,09)	16" (0,42)	10 1/2" (0,28)	0	1—2 1/2" (0,02—0,06)
— 11 ..	14	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2" (0,38)	9 1/2" (0,25)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 12 ..	2	3'5 1/2" (1,09)	14 1/2" (0,38)	9 1/2" (0,25)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 13 ..	17	3'5 1/2" (1,09)	16 1/2" (0,43)	10 1/2" (0,28)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 14 ..	19	3'5 1/2" (1,09)	16 1/2" (0,43)	10 1/2" (0,28)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 15 ..	1	3'4 1/2" (1,07)	18 1/2" (0,48)	11 1/2" (0,30)	0	1" (0,02)
— 16 ..	18	3'5" (1,08)	16 1/2" (0,43)	10 1/2" (0,28)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 17 ..	17	3'4 1/2" (1,07)	18 1/2" (0,48)	11 1/2" (0,30)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 18 ..	18	3'4 1/2" (1,07)	18 1/2" (0,48)	11 1/2" (0,30)	0	1—2 1/2" (0,02—0,07)
— 19 ..	4	14' (4,36)	18 1/2" (0,49)	0	3" (0,08)	5" (0,13)
— 20 ..	1	6' (1,87)	20" (0,53)	0	0	4 1/2" (0,12)

Bord.

Bredde.		Høide over Gulvet.		Clevernes Høide.
Særaa Blæde.	Bandret Blæde.	Inderkant.	Yderkant.	
14 ¹ / ₂ " (0,38)	0	31" (0,81)	32" (0,84)	41—52" (1,08—1,36)
12 ¹ / ₂ " (0,33)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	27 ¹ / ₂ " (0,72)	29 ¹ / ₂ " (0,77)	40 ¹ / ₂ —50" (1,07—1,32)
14" (0,36)	3"	24 ¹ / ₂ " (0,64)	25 ¹ / ₂ " (0,67)	
13 ¹ / ₂ —14 ¹ / ₂ " (0,35—0,38)	3 ¹ / ₂ —4" (0,09—0,10)	25" (0,65)	26 ¹ / ₂ " (0,69)	41 ¹ / ₂ —52" (1,09—1,37)
14" (0,37)	3 ¹ / ₃ " (0,09)	24 ¹ / ₂ " (0,64)	26 ¹ / ₂ " (0,69)	36—50" (0,95—1,32)
14—14 ¹ / ₂ " (0,36—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	24 ¹ / ₂ " (0,64)	26 ¹ / ₂ " (0,69)	43 ¹ / ₂ —56 ¹ / ₂ " (1,15—1,49)
14" (0,37)	3 ¹ / ₃ " (0,09)	27" (0,71)	29" (0,76)	45 ¹ / ₂ —58" (1,19—1,53)
13 ¹ / ₂ —14" (0,35—0,37)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	31" (0,81)	32 ¹ / ₂ " (0,85)	47—63 ¹ / ₂ " (1,24—1,67)
14" (0,36)	3—3 ¹ / ₃ " (0,08—0,09)	24 ¹ / ₂ —25" (0,64—0,65)	25 ¹ / ₂ —26" (0,67—0,68)	42—47" (1,10—1,24)
				43 ¹ / ₂ —64 ¹ / ₂ " (1,15—1,69)
14" (0,37)	3 ¹ / ₃ " (0,09)	27—28" (0,71—0,73)	29" (0,76)	44—55" (1,16—1,44)
14—14 ¹ / ₂ " (0,37—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	24 ¹ / ₂ " (0,64)	26 ¹ / ₂ " (0,69)	
14—14 ¹ / ₂ " (0,37—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	24 ¹ / ₂ " (0,64)	26 ¹ / ₂ " (0,69)	47—56 ¹ / ₂ " (1,24—1,49)
14—14 ¹ / ₂ " (0,37—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	28" (0,73)	29" (0,76)	
14—14 ¹ / ₂ " (0,37—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	28" (0,73)	29" (0,76)	46 ¹ / ₂ —60" (1,22—1,58)
14" (0,37)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	31" (0,81)	32 ¹ / ₂ " (0,85)	47 ¹ / ₂ —60 ¹ / ₂ " (1,25—1,59)
14—14 ¹ / ₂ " (0,37—0,38)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	28" (0,73)	29" (0,76)	
13 ¹ / ₂ —14" (0,35—0,37)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	31" (0,81)	32 ¹ / ₂ " (0,85)	48—62" (1,26—1,63)
13 ¹ / ₂ —14" (0,35—0,37)	3 ¹ / ₂ " (0,09)	31" (0,81)	32 ¹ / ₂ " (0,85)	50 ¹ / ₂ —64 ¹ / ₂ " (1,33—1,69)
0	13" (0,34)	29 ¹ / ₂ " (0,77)	29 ¹ / ₂ " (0,77)	48 ¹ / ₃ —64 ¹ / ₃ " (1,15—1,69)
13 ¹ / ₂ " (0,35)	3" (0,08)	29 ¹ / ₂ " (0,77)	32" (0,84)	

Rengjøring. Klasselokaler, Korridorer og Trapper feies 3 Gange ugentlig med vaadt Sand; een Gang ugentlig flyttes Bordstættene, for at der kan feies paa deres Bladser. Bordstættene affstøves daglig med en fugtig Klud. Retiraderne efterses daglig, vadstes een Gang ugentlig. Hovedrengejøring 3 Gange aarlig med Skuring af alle Gulve og Trapper, samt Afsebning og Vadskning af vinduer, Døre og alt andet Træværk.

Gymnastikalen og Badelokalet ere anbragte i en hørstilt Bygning, der er opført Aar 1895, i Gaardspladsens nordøstlige Hjørne. Gymnastikhalens Højde er 16', Dybden 30' og Bredden 60'. Den opvarmes ved Hjælp af een stor Hækkelovn i en Nische i Salens vestlige Endevæg.

Badning af Eleverne finder Sted (hver Elev hver 14. Dag) i det nævnte Badelokale, der ligger i Flugt med Gymnastikalen; i Badelokalets Gulv er der et $11\frac{1}{2}'$ langt, $3\frac{1}{2}'$ bredt og $1\frac{1}{2}'$ dybt Bassin, og langs Lokalets Vægge 9 Styrtebadssrujer med Binsfillevægge; desuden en Dør til Opvarmning af Vandet. I den varmeste Sommertid bades ikke.

Gaardspladsen ligger nord for Skolebygningen; den er c. 10,000 Kvadratsfod stor, hvoraf c. 1,008 Kvadratsfod overdækket. I Før-middagskolen 454 Elever, i Eftermiddagskolen 493 Elever (i Mai 1899); altsaa c. 20—22 Kvadratsfod Gaardsplads pr. Elev. Gaarden oprindelig grusbelagt, men siden Sommeren 1899 belagt med „Harpensten“; Brolægning langs Bygningerne og i Indkjørselen. Frit ude paa Gaardspladsen tre Træer. Til Elevernes Brug 16 Retirader (Tøndehystem). I Gaarden to Fejefkarnbeholdere. Til Henlæggelse af Madpapir bruges to i Gaarden staaende Trekasser med Vaag. Af Vandhaner er der i Gaarden to (og desuden inde i Bygningen een i den vestlige Ende af hver Korridor).

Njælder under hele Bygningen, indeholdende Skolebetjentens Bolig, endvidere Brændselsoplug, to Kaloriferer og de dertil hørende Frisluftsrum.

Borger-skolen

ligger i Vestergade (Matr.-Nr. 411), omtrent 20' over Vandet i Fjorden. Gaden er ud for Hovedbygningen (der ligger umiddelbart ud til Gaden) 12 Alen bred; Gjenbo-bygningerne 2—3 Etager høje. Skolebygningen er opført Aar 1847. Dens Længderetning er omtrent i nordvest—sydøst. Af Klasselokalerne (i alt 9) benyttes de fleste hver af to eller flere forskellige Klasser i de forskellige

Undervisningstimer; det største af dem (1.—2. Pigeklasse) bruges som Sangklasse for hele Skolen. Lokalerne for 3.—4. Drengeklasse og for 5. Drengeklassen ere paa første Sal, alle de øvrige i Stueetagen. Drengeklasserne ere i Bygningens sydøstlige, og Pigeklasserne i dens nordvestlige Ende, dog 1.—2. Pigeklasse midt i Bygningens Sydvestfacade. Indgange med Forstuer til Drenges- og Pigeklasserne findes ved hver Ende af 1.—2. Pigeklasse. Til Drengeklasserne hører i Stueetagen en Forstue paa $6' \times 8'$ og en do. paa $9' \times 10'$ (Trapperne fraregnede), forbundne ved en $4'$ bred Dørabning; paa første Sal en Forstue paa $6' \times 16'$. Trappens Bredde er $3\frac{1}{2}'$. Til Pigeklasserne høre i Stueetagen Forstuer af samme Størrelse og Beliggenhed som Drengeklassernes. I Bygningens nordvestlige Ende paa første Sal er der Bolig for Skolens Overlærer. Knageræfferne ere overalt inde i Klasserne, undtagen i Forberedelsesklasserne, hvortil hører et Par Knageræffer ude i de tilstødende Forstuer. Gulvene overalt af Fyrrebrædder. I hver Klasse en Spyttebakke til Brug for Læreren.

Klasselokalernes Størrelser ses af følgende Tabel:

Lokaler.	Høiде.	Djæv.	Bredde.	Flaabut. fod.	Gulvflod inf.	Mindst Glebet.	Gulvflod pr. Gleb.
Drengeklasserne:							
Førberedelsesk. . .	$9\frac{3}{4}'$	$14'$	$15'$	210	2048	23	89
1.—2. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	35—37	91—96
2.—3. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	31—35	96—108
3.—4. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	31—32	105—108
5. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	19	177
Pigeklasserne:							
Førberedelsesk. . .	$9\frac{3}{4}'$	$14'$	$15'$	210	2048	21	98
1.—2. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14'$	$32'$	448	4366	36—75	58—121
3.—4. Kl.	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	22—34	99—152
Haandgjerningskl. . .	$9\frac{3}{4}'$	$14\frac{1}{3}'$	$24'$	344	3354	21—37	91—160

Væggene i Klasserne op til $5'$ over Gulvet oliemaede, ovenfor limfarvede, i graabrune Farver, dog i Førberedelsesklasserne blaa-graa. I Drengeførberedelsesklassen er der kun op til $3'$ Høiде oliemalet, og dette Parti af Væggene er delvis beklædt med Træpanel. I 1.—2. og i 2.—3. Drengeklasse er Skillevæggen mellem disse to Klasser helt bræddelædt og brunt oliemalet. Loftene overalt hvidkalkede.

Belysningsforholdene ved Dagslys ses af følgende Tabel:

Lokale.	Rudernes Høfte over Gulvet.	Vindues- farnens Høide over Gulvet.	Antal Win- dues- fag.	Belysets efter Verdens- hjørnerne, fra	Indfallsretning til Eleverne, fra	Forhold mellem Rude- og Gulv- areal.
Drengeklasserne: Forberedel- sesklasser.....	8'3"	36"	1	sydost	bag venstre	{ 1:6,8
1.—2. Kl.	8'3"	36"	1	sydvest	for venstre	{ 1:9,6
2.—3. Kl.	8'3"	36"	2	nordost	venstre	{ 1:9,6
3.—4. Kl.	8'1"	35"	1	nordost	høire	{ 1:9,6
5. Kl.	8'1"	35"	2	nordost	for venstre	{ 1:9,6
Pigeklasserne: Forberedel- sesklasser.....	8'3"	36"	1	sydvest	venstre	{ 1:6,8
1.—2. Kl.	8'3"	37"	4	sydvest	for venstre	{ 1:9,3
3.—4. Kl.	8'3"	36"	2	nordost	høire	{ 1:9,6
Haandgjer- ningsskl....	8'3"	36"	3	nordost	venstre	1:9,6

Vinduerne Overkant er vandret (retslinet). I alle Vinduerne mod Gaden i Stueetagen ere de nederste Ruder af matslebet Glas. For alle Vinduerne Kullegardiner.

Til kunstig Belysning tjene Gasblus i Antal af 4 i hver af Forberedelsesklasserne og i 1.—2. Pigeklasse, 3 i hver af de øvrige klasser. De have i Forberedelsesklasserne Fiskehalebrændere, i alle de øvrige klasser Glødenetræbrændere; alle Blus ere forsynede med fuglerund Mælkeglassfljerm. Blussene sidde i en Høide over Bordpladerne af

- 3'8" i Forberedelsesklasserne,
- 3'6" i 3.—4. Drengeklasse
og Haandgjerningsklassen,
- 3'4" i 2.—3. Drengeklasse,
- 5. Drengeklasse
- og 3.—4. Pigeklasse,
- 3' i 1.—2. Drengeklasse
og 1.—2. Pigeklasse.

Ventilation. Over Dørene i alle klasser Træskyldeventiler, hver med 4 (dog i 3.—4. og i 5. Drengeklasse 5) firkantede Alabninger (à 12" × 3½"). Desuden er der i hver Drengeklasse (undtagen i Forberedelsesklassen) i Væggen, tæt over Kafkelovnen, en cirkelrund Metaldreieventil af 5" Diameter; en lignende Ventil

findes i hver Pigeklassé (den i Pigeforberedelsesklassen dog 9" i Diameter).

Opvarmningen står ved en Kakkelovn i hver Klassé. Der fyres med Brænde og Tørv. Kakkelovnens Afstand fra nærmeste Elevplads er i Drengesforberedelsesklassen 4', i alle de øvrige Drengeklasser 2', i alle Pigeklasserne 2'6".

Bordstættene have alle fast Distance. Alle Klasserne ere møblerede med Flerbørns-Bordstæt med færaa Bordplade*), uden Rygsæd, de fleste med Fodbrædt. Fordelingen i Klasserne ses af følgende Tabel:

*) I Haandgjerningsklassen vandret Bordplade.

Lokale.	Aa=tal.	Længde.	Bænkens Høide over Gulvet.	Fod=bræts Høide over Gulvet.	Fast Distance.	Bord.				Elevernes Høide.
						Bredde. Særaa Blade.	Bredde. Bandret Blade.	Høide over Gulvet.	Inder- fant.	
Drengeklasserne:										
Førberedelsesfl. . .	3	10'3" (3,18)	18" (0,47)	3" (0,08)	5 $\frac{1}{2}$ " (0,14)	14" (0,37)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	28" (0,74)	31 $\frac{1}{2}$ " (0,82)	42 $\frac{1}{2}$ —51 $\frac{1}{2}$ " (1,12—1,35)
1.—2. kl.	6	10'3" (3,18)	18" (0,47)	0	3 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$ " (0,09—0,19)	12" (0,31)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	27" (0,71)	30" (0,78)	43 $\frac{1}{2}$ —54" (1,15—1,42)
2.—3. kl.	12	5'3 $\frac{1}{2}$ " (1,64)	19 $\frac{1}{2}$ " (0,51)	3" (0,08)	5" (0,13)	14 $\frac{1}{2}$ " (0,38)	0	30 $\frac{1}{2}$ " (0,80)	31 $\frac{1}{2}$ " (0,82)	45 $\frac{1}{2}$ —58" (1,19—1,52)
3.—4. kl.	12	5'3 $\frac{1}{2}$ " (1,64)	19 $\frac{1}{2}$ " (0,51)	3" (0,08)	5" (0,13)	14 $\frac{1}{2}$ " (0,38)	0	30 $\frac{1}{2}$ " (0,80)	31 $\frac{1}{2}$ " (0,82)	46—58" (1,21—1,52)
5. kl.	12	5'3 $\frac{1}{2}$ " (1,64)	19 $\frac{1}{2}$ " (0,51)	3" (0,08)	5" (0,13)	14 $\frac{1}{2}$ " (0,38)	0	30 $\frac{1}{2}$ " (0,80)	31 $\frac{1}{2}$ " (0,82)	52—63" (1,37—1,65)
Pigeklasserne:										
Førberedelsesfl. . .	3	10'3" (3,18)	18 $\frac{1}{2}$ " (0,48)	4 $\frac{1}{2}$ " (0,12)	5" (0,13)	12" (0,32)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	27" (0,71)	30 $\frac{1}{2}$ " (0,80)	48 $\frac{1}{2}$ —50" (1,14—1,31)
1.—2. kl.	7	10'3" (3,18)	18" (0,47)	0	5 $\frac{1}{2}$ " (0,15)	13" (0,34)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	30" (0,78)	32 $\frac{1}{2}$ " (0,85)	42—63" (1,10—1,65)
3.—4. kl.	5	10'3" (3,18)	18" (0,47)	0	4 $\frac{1}{2}$ " (0,12)	12" (0,31)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	27" (0,71)	30" (0,78)	48—61 $\frac{1}{2}$ " (1,26—1,62)
Håndværkerningsfl.	1	10' (3,18)	18" (0,47)	4" (0,10)	4 $\frac{1}{2}$ " (0,12)	12" (0,31)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	27" (0,71)	30" (0,78)	42—61 $\frac{1}{2}$ " (1,10—1,62)
	6	10' (3,11)	17 $\frac{1}{2}$ " (0,46)	4" (0,10)	6 $\frac{1}{2}$ " (0,17)	0	17" (0,45)	29" (0,76)	29" (0,76)	42—61 $\frac{1}{2}$ " (1,10—1,62)

Rengjøring. Klasselokaler, Korridorer og Trapper feies 3 Gange ugentlig med vaadt Sand; een Gang ugentlig flyttes Bordsettene, for at der kan feies paa deres Pladser. Bordsettene afstøves daglig med en fugtig Klud. Retiraderne efterses daglig, vadkes een Gang ugentlig. Hovedrengjøring 3 Gange aarlig med Skuring af alle Gulve og Trapper, samt Uffæbning og Vadskning af vinduer, Døre og alt andet Træværk.

Gymnastiksalen paa Drenges-Kommuneskolen benyttes til Borger-skoledrengegenes Gymnastikundervisning; Pigerne undervises ikke i Gymnastik. De to øverste Drengeklasser have i Sommertiden paa en Plads vest for Byen (2 Timer ugentlig, udenfor Skoletiden) Boldspil under to Læreres Vedelse; Deltagelsen heri er frivillig.

Vadning af Drengene finder Sted om Sommeren paa samme Sted som for Drenges-Kommuneskolens Vedkommende. Om Vinteren hades ikke. Pigerne hades ikke.

Gaardspladserne ligge for hver Ende af Skolebygningen (svarende til Klassernes Fordeling), adskilte dels ved denne og dels ved Over-lærerens Have. Drengegaarden er c. 5,000 Kvadratfod stor, hvoraf c. 380 Kvadratfod overdækkede. Elevernes Antal (i Mai 1899) 178; altsaa c. 28 Kvadratfod Gaardsplads pr. Elev. Pigegaarden er c. 4000 Kvadratfod stor, hvoraf c. 286 Kvadratfod overdækkede. Elevernes Antal her (i Mai 1899) 150; altsaa c. 27 Kvadratfod Gaardsplads pr. Elev. Gaardspladserne grusbelagte; Brolægning langs Hovedbygningen. I Drengegaarden tre og i Pigegaarden to Træer. Til Elevernes Brug er der i Drengegaarden 4 og i Pigegaarden 3 Retirader (Tøndchystem); i Drengegaarden tillige et med Tag forsynet Zinkrende-Pissoir med Cementgulv. I Pigegaarden to Fejefarkonbeholdere. Af Vandhaner er der een i hver Gaard.

Kjælder under hele Bygningen, indeholdende Brændselsoplag, Portnerbolig og Portnerens Dreieværksted.

Den nye Borgerskolebygning,

som Kommunen agter at lade opføre paa Byggegrundene Matr.-Nr. 486 b (Hjørnet af Søren Møllersgade og Bognmandsgade), var Gjenstand for Forhandling paa nogle Møder i det i den Auledning nedsatte Byraadsudvalg. I Møderne den 17. Mai, den 6. Juni og den 22. November gaves der mig Lejlighed til at deltage, hvorved jeg fik Indflydelse paa Klasselokalernes Størrelse og paa Bindues-forholdene. Efter at en bestemt Arkitektplan var blevet valgt (efter Konkurrence), blev jeg af Byraadsudvalget opfordret til at konferere med Arkitekten om de Ønsker, der i hygieinisk Henseende kunde gjøres gjeldende paa Grundlag af hans Plan.

Randers Børneasyl

ligger i Lille Boldgade (Matr.-Nr. 543), omtrent 40' over Vandet i Fjorden. Gaden er ud for Hovedbygningen (der ligger umiddelbart ud til Gaden) 15 Alen bred; Gjenbohygningerne een Etage høje. Bygningen er opført Åar 1840. Dens Længderetning er omtrent i øst—vest. Bærererne ere grupperede i en Række, de ældste Afdelingers Bærer i den østlige og de yngste Afdelingers i den vestlige Ende; i Midten er der mod nord en Forstue, der (Trapperne fraregnede) er $3\frac{1}{2}' \times 12'$ i Flademaal, og mod syd et tofags Garderobeværelse, der er $12' \times 20'$ i Flademaal. Trappen fra Gadebøren op til Forstuen er $5\frac{1}{2}'$ bred. Knagerækker findes udelukkende i Garderobeværelset. Gulvene overalt af Tjyrebrædder.

Bærerernes Størrelser ses af følgende Tabel:

Lokaler.	Højde.	Dybde.	Bredc.	Øvadrat- fod.	Gulvflod talt.	Mittel Øpvn.	Gulvflod pr. Barn.
Ældste Afd., Inderværelse	10'	30'	c. 13'	390	3900	c. 50	c. 78
Yderværelse	10'	30'	18'	540	5400	c. 50	c. 108
Yngste Afd., Yderværelse	10'	30'	12'	360	3600	c. 50	c. 72
Inderværelse	10'	30'	c. 13'	390	3900	c. 50	c. 78

Bæggene i Bærerne op til $3\frac{1}{2}'$ over Gulvet brunt olie-malede, ovenfor brunt (dog i yngste Afdelingers Yderværelse blaa-graet) limfarvede. Lofterne overalt hvidkalkede.

Belysningsforholdene ved Dagslys ses af følgende Tabel:

Lokale.	Rudernes største Højde over Gulvet.	Vindues- karmens Højde over Gulvet.	Aantal Vin- dues- fag.	Lysets Indfaldsretning efter Verdens- hjørnerne, fra	til Eleverne, fra	Forhold mellem Rude= og Gulv= areal.
Ældste Afd., Inderværelse	8'2"	34"	2	nord	højre	{ 1:9,5
		32"	2	syd	venstre	
Yderværelse	8'2"	33"	3	nord	højre	{ 1:8,7
		33"	3	syd	venstre	
Yngste Afd., Yderværelse	8'2"	33"	2	nord	venstre	{ 1:8,8
		33"	2	syd	højre	
Inderværelse	8'2"	33"	2	nord	venstre	{ 1:9,5
		33"	2	syd	højre	

Vinduerne Overkant er vandret (retslinet). I alle Vinduerne mod nord ere de nederste Ruder af matslebet Glas. For alle Vinduerne mod syd er der Kullegardiner (undtagen i Garderobeværelset).

Til kunstig Belysning tjene Petroleumsgængelamper (med Blitskjærme), to i hvert Øder- og een i hvert Inderværelse.

Ventilation. I øldste Afdelingers Øderværelse en Metal-dreieventil af 8" Diameter i Væggen, tæt over Kakkelovnen; i Garde-robeværelset en lignende Ventil. I yngste Afdelingers Inderværelse en Kanal (med firkantet Lysning, 11" × 16") ovenpaa Gulvet; den fører fra Gaden til Kakkelovnsrummet og er forsynet med Klapper; fra Kakkelovnsrummet fører øvre og nedre Uabninger (henholdsvis 12" × 12" og 17" × 17") ind til Øder- og til Inderværrelset.

Opvarmningen sker ved en Kakkelovn i hvert Værelse. Den fyres med Køl og Tørv. Kakkelovnen i yngste Afdelingers Inderværelse er indesluttet i et af Jernblik dannet Rum.

Bordsættene ere for Størstedelen løse (særligt Bord og Bænk); Bordpladerne vandrette; Bænkene uden Rygstd. Kun er der i øldste Afdelingers Inderværrelser som Sæder for Børnene anbragt langs Gavlveggen en fast Trappe med fire Trin (hvis Maal ses i nedenstaende Bænkfortegnelse). Fordelingen i Værrelserne ses af følgende Tabel:

Bænke:

Lokale.	Antal.	Længde.	Højde.	Børnenes Højde.
Øldste Afdelinger, Øderværrelset.....	4	30' (9,38)	9" (0,23—0,24)	37½—46½" (0,98—1,22)
	2	12' (3,69)	14" (0,37)	
Øderværrelset.....	8	12' (3,69)	11" (0,29)	
Yngste Afdelinger	21	8½—13½' (2,68—4,27)	8—14" (0,21—0,36)	31½—43" (0,82—1,13)

Borde:

Lokale.	Antal.	Længde.	Bredde.	Højde.
Øldste Afdelinger, Øderværrelset.....	8	12' (3,70)	7½" (0,19)	18½" (0,48)
Yngste Afdelinger ...	2	13' (4,00)	18½" (0,49)	19½" (0,51)

Nængjøring. Værrelser, Gange og Trapper fejes daglig med vaadt Sand. Borde og Bænke afføres daglig med en Klud. Retiraderne esterses daglig, vadses een Gang ugentlig. Hoved-

rengjøring 4 Gange aarlig, de 2 af Gangene med Skuring af alle Gulvene, iøvrigt alle 4 Gange bestaaende i Søbevadskning af alt Træværk.

Legepladsen ligger syd for Asylbygningen; den er c. 1,800 Kvadratfod stor. Antal Børn 182 (i Mai 1899); altsaa c. 10 Kvadratfod Legeplads pr. Barn. Pladsen grusbelagt, med tre Træer frit ude. Vest for Legepladsen, og skilt fra denne ved et lavt Stakit, en omtrent $\frac{1}{3}$ saa stor brolagt Gaardsplads; paa denne findes Retiraderne (Lønde-system), nemlig 2 for Drengene og 2 for Pigerne, og desuden et uoverdekket Pissoir med Cementgulv.

I Asylbestyrerindens Badstuehus i Kjælderen en Feieskarn-beholder. Paa Legepladsen en Trækasse til Madpapir. I Garderobe-værelset en Vandhane.

Kjælder under hele Bygningen, indeholdende Asylbestyrerindens Bolig, Portnerbolig og Brændselsoplag. Desuden er der under øldste Afdelingers Inderværelse et Rum af samme Fladeaalaal som dette, men 7' højt, med Indgang fra Legepladsen; det har Cementgulv i nordlige Halvdel, Bræddegulv i sydlige Halvdel, hvidkalkede Bægge og Loft; dette Rum bruges som Tilflugtssted for Børnene, naar de under Ophold paa Legepladsen overraskes af en Regnbyge. Da Gaarden ligger lavere end Gaden, blive alle de nævnte Kjælder-lokaler lav Stueetage mod Gaarden.

Asylet i Marken

ligger paa Missionsveiens Vestside (Matr.-Nr. 421 y), tæt ned imod Fabersvei, omtrent 155' over Vandet i Fjorden; ingen egentlige Gjenbygninger. Asylet er opført Aar 1892. Stueetagens sydlige Halvdel indtages af det større Øderværelse; nord for det ligger Inderværelset, et Kjøkken og en Forstue; denne er 7' \times 14' i Fladeaalaal. Paa Vestsiden en Uddygning med Trappe op til Asylbestyrerindens Bolig paa første Sal. Knageræfferne findes udeluffende i Forstuen; til Fodtpiet (her bruges Stiftsto) er der i Trappe-udbygningen anbragt rumdelte nummererede Hylder. I Forstuen og i Trappeudbygningen Cementgulve; i Værelserne ferniserede Brædde-gulve.

Værelsernes Størrelser ses af følgende Tabel:

Lokaler.	Højde.	Dybde.	Bredde.	Gvadratfod.	Fritfod.	Antal Børn.	Antal Barn pr. Barn.
Øderværelse	11'	19 $\frac{1}{2}$ '	30 $\frac{1}{2}$ '	595	6545	46—70	94—142
Inderværelse	11'	9'	16'	144	1584	24	66

Bæggene i Øderværelset op til 4' over Gulvet oliemalede, ovenfor kalkmalede, blegt blaagrønne; Bæggene i Inderværelset helt kalkmalede, rødgule. Loftene overalt hvidkalkede.

Belysningssforholdene ved Dagslyg ses af følgende Tabel:

Lokale.	Ruderernes største Højde over Gulvet.	Bindues- farmens Højde over Gulvet.	Antal Bindues- fag.	Lysets Indfaldsretning efter Verdens- hjørnerne, fra	til Eleverne, fra	Forhold mellem Rude- og Gulv- areal.
Øder- værelse	8'8"	36"	3	øst syd	bag venstre	{ 1:8,0
Inderværelse*)	8'8"	36"	2	øst	for bag	{ 1:5,8

Binduerne Overkant er vandret (retsliniet). Ingen matslebne Ruder. For alle Binduerne er der Rullegardiner.

Kunstig Belysning bruges ikke, da Børnene kun ere tilstede paa den lyse Tid af Dagen. I Øderværelset er der 4 Gasbrændere (Fiskehale=), i Inderværelset ingen.

Ventilation. Der er i Kækkelovnsrummets Gulv en firkantet Uabning ($3'' \times 5''$) som Indmundningssted for en Lufikanal under Gulvet. I Øderværelset er der to firkantede Uabninger (hver $16'' \times 29''$), en øvre og en nedre, begge førende ind til Kækkelovnsrummet, forsynede med Jerntremmer; desuden i dette Værelse en øvre og en nedre Uabning (hver $8'' \times 10''$), med Klapper, førende ind til Skorstenen. I Inderværelset to øvre Uabninger (hver $11'' \times 14''$) og to nedre Uabninger (den ene $11'' \times 14''$ og den anden $8'' \times 10''$), alle fire førende ind til Kækkelovnsrummet og forsynede med Klapper.

Opvarmningen sker ved en Kækkelovn, der er indsluttet i et muret Rum imellem Øder- og Inderværelse, Støffen og Forstue; Indsyringen sker fra Forstuen; der fyres med Støkes.

Bordsettene have alle fast Distance. Begge Værelser ere møblerede med Flerbørns-Bordset, uden Rygstød. Fordelingen i Værelserne ses af følgende Tabel:

*) Her foranlediges i Efteraaret Bordsettene saaledes omstillede, at de nu alle have Dagslyset fra venstre Side.

Lokale.	An= tal.	Længde.	Bænkens Høide over Gulvet.	Hød= brædt's Høide over Gulvet.	Distanse.	Bord.				
						Bredde. Skraa Blade.	Bredde. Bundret Blade.	Høide over Gulvet.	Inder= fant.	Øver= fant.
Øderværelæst.....	4	10' (3,13)	8 $\frac{1}{2}$ " (0,22)	0	0	0	7 $\frac{1}{2}$ " (0,20)	18" (0,47)	18" (0,47)	34—45 $\frac{1}{2}$ " (0,89—1,20)
	2	10' (3,13)	8 $\frac{1}{2}$ " (0,22)	0	0	0	7 $\frac{1}{2}$ " (0,20)	19" (0,50)	19" (0,50)	
	2	10' (3,13)	8 $\frac{1}{2}$ " (0,22)	0	0	0	7 $\frac{1}{2}$ " (0,20)	20" (0,52)	20" (0,52)	
Ønderværelæst.....	4	7 $\frac{1}{2}$ ' (2,31)	13 $\frac{1}{2}$ " (0,35)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	3 $\frac{1}{2}$ " (0,09)	18" (0,34)	0	23" (0,60)	24 $\frac{1}{2}$ " (0,64)	39—45 $\frac{1}{2}$ " (1,03—1,20)

Rengjøring. Bærelser og Forstue feies daglig; Gulvene vadskes 2 Gange ugentlig; Døre og vinduer vadskes een Gang ugentlig. Retiraderne vadskes een Gang ugentlig. Hovedrengjøring een Gang aarlig med Sæbevadskning af Gulve og alt Træværk; Gulvene ferniseres 2 Gange aarlig. Bordssættene afføres daglig med vaad Klud.

Legepladsen ligger nord og vest for Asylbygningen; den er c. 3,700 Kvadratsfod stor. Antal Børn 70 (i Mai 1899); altsaa c. 53 Kvadratsfod Legeplads pr. Barn. Pladsen grusbelagt; Brofægning langs Bygningen, og desuden en brolagt Bei fra Asylbygningen hen til Retiraderne. Paa Pladsens vestlige Del et Par Trægrupper. Til Elevernes Brug er der i Gaarden 2 Retirader (Tøndesystem) og et uoverdækket Pissoir med Cementgulv; desuden er der inde i Hovedbygningen, under Trappen op til første Sal, et Klosetrum med et Kloset, der har Zinkbeholder og et Zinkrør til Vorledning af ildslugtende Luft. En Trokasse i Gaarden tjener til Optagelse af Feiestavn og Madpapir. Inde i Køkkenet en Vandhane, der dog ikke kan fungere til enhver Tid, hvorfor der ved Siden af den er anbragt en Reservebeholder af Zink.

Syd for Asylet (indtil Fabersvei) ligger et Asylet tilhørende, indhegnet, træbebojet Areal, omtrent dobbelt saa stort som Legepladsen.

Kjælder findes under Yderværelset og svarer i Form og Flade-
maal til dette, men er $6\frac{1}{2}$ ' høi; den har Murstensgulv, hvidkalkede
Vægge, Bræddeloft; Nedgang dertil fra Trappeudbygningen; den
indeholder Brændelsoplæg.

Børnene.

De af mig undersøgte Børn fordele sig i følgende tre Grupper:

I. Først undersøges de paa de første Fortegnelser over samtlige Elever og Asylbørn som syge udpegede Børn, desuden de for Gymnastik fritagne Elever (i Skolerne) samt en Del af mig selv ved mine Besøg iagttagne. (Hele denne Gruppe omfatter ialt 636 Børn.)

II. Dernæst undersøges efterhaanden en Del nyindkomne Børn (ialt 104, af hvilke de 39 varer hunde); Undersøgelsen af nogle afhjælpskomme*) er opsat til efter Nytaar.

III. Endelig undersøges de til Skolelægen med henvisnings-
sedler sendte Børn og nogle efter det første Eftersyn af mig selv
iagttagne syge Børn (ialt 96, de tidligere undersøgte ikke medregnede).

*) Især i Kommuneskolerne.

Jeg undersøgte saaledes i alt 719 Elever og 117 Asylbørn. Da en Del af Børnene blev undersøgte to eller flere Gange, kom Enkeltundersøgelsernes Antal til at udgjøre 1,092, af hvilke de 32 (presserende Tilfælde, hyppigst Smittestrygt) foretages i mit Hjem, de øvrige ved mine Besøg paa Skolerne og Asylerne.

Af de efterfølgende Tabeller ses, hvilke Sygdomme de i hver af de tre ovenanførte Grupper undersøgte Børn fandtes at lide af; Antallet af Diagnoser bliver her langt større end Antallene af undersøgte Børn, da adskillige af Børnene led af to eller flere Sygdomme. Med Hensyn til disse tre Tabeller maa det være mig tilladt bestemt at fremhæve, at da der ikke er foretaget systematiske Undersøgelser, kan disse Tabellers Tal absolut ikke bruges til statistisk Burdering, saaledes at de skulde kunne udtrykke, med hvor stor Hyppighed hver enkelt Sygdom virkelig forekommer. Derimod give Tallene et Stjørn over, hvor stor eller lille en Rolle hver enkelt Sygdom eller Sygdomsgruppe spiller i Skolelægens Virksomhed.

Tabel I.

	Kommune- skolerne.	Borger- stolen.	Haders- Børnehus.	Mishlet i Marten.	Salt.
1. Sygdomme i Huden.					
Impetigo	38	3	3	3	47
Pediculosis	12	1		1	14
Scabies	1				1
Folliculides multiplicipes	2	1			3
Ichthyosis	2	1			3
Cicatrix	4				4
Ulcus cutaneum	8				8
Vulnus	1				1
Psoriasis	1				1
Tinea trichophytina	3				3
Eczema	4		1		5
Fibromata subcutanea	2				2
Fissura commis. labiorum („pour-lèche“)					(22)
Verrucæ multiplicipes	1				1
Prurigo.....	2				2
Callositas	1				1
Falt	82	6	4	4	96

	Sømme- fotene.	Borggr- følene.	Ranbergs Børneafhj.	Mulig- het i Marten.	Samlet Sælt.
2. Sygdomme i Øjnene.					
Leucoma corneaæ	9		1		10
Keratitis	1		2		3
Strabismus	25	11	1	2	39
Blepharitis	31	8	3		42
Hordeolum			1		1
Chalazion		1			1
Conjunctivitis	30	1	4		35
Dacryocystitis	1				1
Seqvelæ enucleat. bulbi	2				2
Myopia*)	9	1			10
Hypermetropia*)	13	2			15
Sælt	121	24	12	2	159
3. Sygdomme i Ørene.					
Otitis media chron	18	11			24
Polypus auris	1				1
Cerumen obturans	3	1			4
Sælt	17	12			29
4. Sygdomme i Munden, Næsen og Svælget.					
Vegetationes adenoid. nasopharyngeæ	100	35	11	8	154
Hypertrophia tonsillorum	51	21	1	3	76
Pharyngitis	9	10	1	1	21
Labium leporium	1		1		2
Rhinitis	2		1		3
Sælt	163	66	15	12	256
5. Sygd. i Aandedrætsorganerne.					
Laryngitis	1				1
Bronchitis	6			2	8
Emphysema pulmonum	1				1
Tuberculosis pulmonum	2				2
Sælt	10			2	12
6. Sygdomme i Blodkarsystemet.					
Anæmia et chlorosis	130	22	8	3	163
Vitium cordis	19	1			20
Angioma cavernosum	1				1
Sælt	150	23	8	3	184

*) Refraktionen er bedømt ved Fjernpunktbestemmelse med en Brillekasse på 7 Par konvege og 7 Par konkave Glas.

	Sømme- Højde.	Børger- stolen.	Rænder- Børnefyl.	Mitjet i Maten.	Salit.
7. Sygdomme i Lymfekarsystemet.					
Adenitis (colli, sub- et retromax.)	19	7	2	1	29
Lymphangitis	1				1
Gaft	20	7	2	1	30
8. Sygd. i Nederlivsorgauerne.					
Phimosis	1				1
Seqvelæ amputat. penis.....		1			1
Hydrocele testis	1	1			2
Kryptorchismus	3				3
Hernia	3				3
Catarrh. ventric. (dyspepsia)	8	1			9
Enteritis.....	1				1
Gaft	17	3			20
9. Sygdomme i Nervesystemet.					
Imbecillitas	1				1
Cephalæa	5	1			6
Epilepsia	1				1
Dyslalia*).	7				7
Chorea	1				1
Enuresis	4	1			5
Gaft	19	2			21
10. Sygd. i Skelettet og Leddene.					
Seqvelæ spondylit.....	1	1			2
— fracturæ	3				3
— ostitidis	2				2
— amputat. cruris			1		1
— resect. coxae	1	1			2
— arthroit	1				1
Kyphosis		1			1
Scoliosis	2	2			4
Pseudarthrosis	1				1
Pes valgus	2				2
Coxitis		1			1
Luxatio coxae congenita	1				1
Gaft	14	6	1		21
11. Akute Infektionssygdomme.....					0

*) Herunder er foruden egentlig Stammen henført de dermed besøgte Tælefejl.

Tabel II.

	Ømme- folerne.	Børger- folien.	Mænders Børneelb.	Mujlet i Stæren.	Salt.
1. Sygdomme i Huden.					
Impetigo					
Pediculosis		9	3	1	12
Ichthyosis	1				1
Cicatrix	1				1
Psoriasis	1				1
Eczema	1				1
Fissura commis. labiorum			1		1
	Salt	4	9	5	19
2. Sygdomme i Øjnene.					
Strabismus					
Blepharitis	1	1	2	1	4
Conjunctivitis....		3	2		4
	Salt	1	5	4	3
3. Sygdomme i Ørene.					
Otitis media chron.			2		2
Otitis externa.....			1		1
	Salt		2	1	3
4. Sygdomme i Munden, Næsen og Svelget.					
Veget. aden. nasophar.....	1	8	5	1	15
Hypertr. tonsill.		1			1
Rhinitis		1			1
Caries dentt.	1				1
	Salt	2	10	5	18
5. Sygd. i Kandedrætsorganerne..					0
6. Sygdomme i Blodkarssystemet.					
Anæmia et chlorosis			9	5	15
7. Sygdomme i Lymfekarssystemet.					
Adenitis (colli, sub- et retromax.)			8	3	12
8. Sygd. i Underlivsorganerne.					
Hernia	1				1
9. Sygdomme i Nervesystemet....					0
10. Sygd. i Skelettet og Leddene.					
Scoliosis.....			1		1
11. Akute Infektionssygdomme.....					0

Tabel III.

	Domme- nålene.	Borger- føsen.	Maurer- Børneføl.	Miljet i Marten.	Samt.
1. Sygdomme i Huden.					
Impetigo	11		4		15
Pediculosis	2	1	1	1	5
Scabies	1	1			2
Ichthyosis	2		2		4
Cicatrix	2				2
Psoriasis	1				1
Ulcus cutaneum.....	3				3
Tinea trichophytina.....		1			1
Eczema	4				4
Lichen	1				1
Pityriasis	1				1
Ecthyma	1		1		2
Ambustio	1				1
Contusio	1		1		2
Fissura commis. labiorum	1				1
Samt	32	3	9	1	45
2. Sygdomme i Øjnene.					
Keratitis	1	1			2
Seqv. vuln. corneaæ		1			1
Blepharitis	3	1	2		6
Chalazion		1			1
Conjunctivitis	6				6
Hypermetropia	4				4
Samt	14	4	2		20
3. Sygdomme i Ørene.					
Otitis media chron.	3	1			4
4. Sygdomme i Mundten, Næsen og Svælget.					
Angina	11				11
Veget. aden. nasophar.	3	2	1		6
Hypertrophia tonsill.	7				7
Pharyngitis	3	1			4
Rhinitis	1			1	2
Caries dentt.	1		1		2
Samt	26	3	2	1	32
5. Syg. i Nandedrætsorganerne.					
Laryngitis	1				1
Bronchitis	4	1			5
Emphys. pulm.	1				1
Tuberc. pulm.	1				1
Samt	7	1			8

	Kommuneskolen.	Børger-skolen.	Børnehøjskolen.	Upholdet i Maten.	Samt.
6. Sygdomme i Blodkarssystemet.					
Anæmia et chlorosis	4	2	2		8
Vitium cordis	2				2
Samt	6	2	2		10
7. Sygdomme i Lymfekarsystemet.					
Adenitis (colli, sub- et retromax.)	3				3
8. Sygd. i Undersivsorganerne.					
Phimosis	1				1
Kryptorchismus	1				1
Catarrh. ventric. (dyspepsia)	3	1			4
Ulcus ventric.	1				1
Samt	6	1			7
9. Sygdomme i Nervesystemet.					
Epilepsia	1				1
10. Sygd. i Skelettet og Ledlene.					
Seqvelæ osttit.	1				1
— arthroit.	1				1
Scoliosis	1	2			3
Samt	3	2			5
11. Akute Infektionssygdomme.					
Diphtheritis.....	3				3
Scarlatina	3	1			4
Varicelleæ	1				1
Erysipelas	1				1
Samt	8	1			9

Et stærkt stammende Børgebarn (13 Åar gml., i Kommuneskolen, 4. Klasse d) foranledigedes sendt til Statens Institut for Talelidende, hvorfra hun efter et 3—4 Ugers Kursus vendte til Skolen; Resultatet af Behandlingen var fortrinligt. En aandssløv Dreng (13 Åar gml., i Kommuneskolen, 1. Klasse d) foresloges henvist til en Aandsvageanstalt, hvilket strandede paa Modstand fra hans Forældres Side.

Med Hensyn til Procentantallene af Skoleforsommerelser paa Grund af Sygdom skal jeg tillade mig at henvisse til Dhrr. Overlæreres Opgjørelser i deres Aarsberetninger. Kun skal jeg i saa Henseende bemærke, at i Øsget af Foraaret fik en temmelig stor Del af Børnene Mæslinger, og at i Sommeren og hen paa Efteraaret optrædte Skarlagensfeber med temmelig stor Hæufighed blandt Børnene.

Bestemmelser for Skolelægens Virksomhed.

1. Skolelægen ansættes af Byraadet for 3 År ad Gangen med 3 Maaneders gjenfødig Opsigelsesret. Han kan gjenvælges efter Udløbet af de 3 År.

2. Lægen skal have Tilsyn med Borger-skolen, Kommuneskolerne, Børneasylset i Lille Boldgade samt „Christian IX og Dronning Louises Jubilæumsasyl for Smaabørn“ og er pligtig til at have sin Opmærksomhed henvendt, foruden paa Børnenes Sundhed, paa Alt, hvad angaaer de hygieiniske Forhold i Skolerne og Asylerne, saavel de indre som de udenoms Lokaliteter, altsaa Borde, Bænke, Belysning, Ventilation, Renlighed, Bade, Retirader m. m.

3. Lægen har personligt (under almindelige Forhold mindst hver 14de Dag, under Epidemier hyppigere) at aflægge Besøg paa Skolerne og i Asylerne. Hvor der som i Kommuneskolerne er 2 Hold Elever om Dagen, skulle Besøgene aflægges saavel Eftermiddag som Formiddag.

4. I Reglen undersøger Lægen kun de Børn, som udpeges af Lærerpersonalet, men han har Ret til at undersøge hvilket af Børnene, han ønsker. Hvis han derefter finder det nødvendigt, giver han Barnets Forældre paa dertil indrettede Blancketter en Meddelelse herom, samt eventuelt en Anvisning paa Børneklinikken for Ubemidlede. Masseundersøgelse til Løsning af hygieiniske eller videnskabelige Spørgsmål maa kun foretages, naar Byraadet har givet sit Samtykke dertil.

5. Lægen har Ret til, naar han ønsker det, at aflægge Besøg i Klasseværelserne og Skolens øvrige Lokaliteter. Finder han ved disse Besøg Forhold, som i sanitær Henseende ikke ere heldige, og som uden Børnelighed kunne ændres, gjør han Skolens Overlærer eller vedkommende Asylmoder opmærksom derpaa og konfererer med dem om Manglernes Afhjælpning.

6. Lægen bør i det Helse være raadgivende for Skolemændighederne. Han bør under alle Forhold konferere med Skolens Overlærer eller med vedkommende Åshlæder, og ikke selv optræde anordnende. Han konfererer mundtlig eller skriftlig med Skoleudvalget og kan indgive skriftlige Henvendelser til Skolekommisionen.

7. Lægen skal føre en Journal over Alt Embedet vedrørende. Denne Journal og alle Dokumenter iøvrigt, som vedkomme Embedet, opbevarer Lægen som Kommunens Ejendom, og de blive ved Embedets Fratrædelse at aflevere til Efterfølgeren.

8. Er Lægen i Øbet af Skoleaaret nødt til for nogen Tid at afbryde sin Virksomhed, skal han i betimelig Tid søge Ordov hos Borgmesteren og i Ansøgningen opgive, hvilken anden Læge, der, saalænge Ordoven varer, fungerer for ham.

9. Lægen afgiver i Januar en Indberetning til Byraadet om sin Virksomhed i det forløbne Åar.

10. Byraadet forbeholder sig Ret til at ændre eller forøge foranstaaende Bestemmelser.

Saaledes vedtaget i Randers Byraads Møde den 16. Januar 1899.

B. B. B.

Stemann.